

БОРИС ФЕДОРОВИЧ ЗЕРНЕЦЬКИЙ*(до 80-річчя від дня народження)*

Борис Федорович Зернецький – відомий в Україні та далеко за її межами вчений-палеонтолог, стратиграф та морський геолог, доктор геолого-мінералогічних наук, головний науковий співробітник відділу кайнозою Інституту геологічних наук НАН України.

Борис Федорович народився 13 червня 1929 р. в м. Броварах Київської області в родині службовців. Після навчання на геологічному факультеті Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка у 1951 р. він отримав диплом за фахом “геологічна зйомка та пошуки корисних копалин”. Аспірантуру закінчив достроково, захистивши кандидатську дисертацію (1955).

Після отримання наукового ступеня кандидата геолого-мінералогічних наук Борис Федорович два роки працює на посаді асистента кафедри історичної геології, а у 1956 р. переходить на наукову роботу до Інституту геологічних наук АН УРСР, в якому працює до сьогодні.

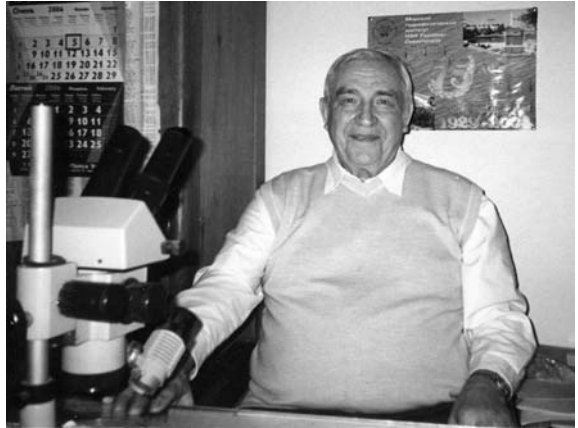
Борис Федорович Зернецький – один з авторів “Атласу палеогеографічних карт Української та Молдавської РСР” (1960), співавтор “Стратиграфії палеогену України”. Його праці “Нумуліти та орбітоїди палеогенових відкладів Причорноморської западини” (1963) та “Атлас характерних фораминифер юри, мела и палеогена платформенной Украины” перекладені на угорську мову (1965), а багатотомний серіал “Стратиграфія України”, в якому Борис Федорович брав активну участь у складі авторського колективу, отримав Державну премію УРСР в галузі науки і техніки за 1976 р.

Науковий доробок вченого складає понад 120 наукових праць, серед яких 13 монографій. Його наукові інтереси пов’язані з аналізом осадових утворень, зі стратиграфією кайнозойських відкладів і особливо з важливою групою фауни – нумулітидами. Б. Ф. Зернецький вперше в практиці вивчення цих решток в СРСР використав електронно-мікроскопічну техніку, що дозволило на принципово новому рівні підійти до характеристик їх видових ознак та філогенетичних зв’язків.

Науковий доробок вченого складає понад 120 наукових праць, серед яких 13 монографій. Його наукові інтереси пов’язані з аналізом осадових утворень, зі стратиграфією кайнозойських відкладів і особливо з важливою групою фауни – нумулітидами. Б. Ф. Зернецький вперше в практиці вивчення цих решток в СРСР використав електронно-мікроскопічну техніку, що дозволило на принципово новому рівні підійти до характеристик їх видових ознак та філогенетичних зв’язків.

Докторська дисертація Б.Ф. Зернецького “Основні етапи розвитку нумулітид палеогену України та їх значення для вирішення проблем біостратиграфії, палеоекології та палеогеографії”, яку він захистив у 1983 році, стала основою складання стратиграфічних схем палеогену України.

Борис Федорович Зернецький належить до піонерів морських геологічних досліджень в АН УРСР. Він був учасником першої української океанологічної експедиції на НДС “Михаил Ломоносов” (XII рейс, 04.10.1962–09.01.1963 рр.) в тропічну частину Атлантичного океану. Потім майже рік

він працює на Кубі у складі радянсько-кубинської експедиції, бере активну участь у складанні карти донних відкладів Мексиканської затоки та Карибського моря.

З 1962 по 1987 рр. він брав безпосередню участь у численних морських експедиціях (двічі – у навколосвітніх), очолюючи геологічні загони. Під час IV рейсу НДС “Академик Вернадский” (1971) біля атолу Херміт знайдена Борисом Федоровичем черепашка з роду тридакн виявилася найбільшим екземпляром, відомим на сьогодні (близько 330 кг). Унікальна тридакна прикрашає одну із експозицій Національного науково-природничого музею НАН України. В подальшому неодноразові спільні з біологами експедиції геологів на рифи, в яких безпосередню участь брав Борис Федорович, значно поповнили колекції музеїв Інститутів зоології та геологічних наук АН УРСР.

Значна експедиційна діяльність та зібраний особисто фактичний матеріал і проведені дослідження під час рейсів вилилися в монографічні роботи “Донные отложения Центрально-Американских морей” (1975) у співавторстві з В.І. Мельником, “Закономерности распространения фораминифер в Северной и Тропической Атлантике” (1977) у співавторстві з В.Я. Дідковським, “Геология и металлогения Тропической Атлантики” (1989) тощо.

Важливими монографічними роботами вченого є “Зональная биостратиграфия эоцена Европейской части СССР” (1990) та “Зональная биостратиграфия палеоцена Восточно-Европейской платформы” (1994). Його перу належать популярні брошури та статті. В 1987 р. Борис Федорович як лектор ЮНЕСКО брав участь у проведенні учбового курсу “Морська геологія Західної та Центральної Африки” для фахівців з 8-ми африканських країн.

Б.Ф. Зернецький – член ряду міжнародних та республіканських робочих груп і комісій по вивченню Світового океану, член спецради при ІГН НАН України по захисту кандидатських та докторських дисертацій за фахом “геологія океанів і морів”, член експертної ради наук про Землю ВАК України, був членом союзної Палеогенової стратиграфічної комісії, членом Міжвідомчої морської комісії.

З листопада 1970 по березень 1972 рр. Борис Федорович очолював групу морської геології ІГН АН УРСР, а з липня 1986 по червень 1996 рр. був завідувачем відділу стратиграфії і палеонтології кайнозойських відкладів. Він підготував чотирьох кандидатів наук.

За багаторічну плідну наукову роботу, вагомих особистий внесок у розвиток геологічної науки в Україні та пропаганду наукових знань Бориса Федоровича нагороджено понад 40 почесними грамотами та дипломами різного гатунку, його діяльність відзначено також урядовими нагородами – медалями “За доблестный труд”, “Ветеран труда”, “В память 1500-летия г. Киева”. В 2008 р. Указом Президента України йому присвоєно почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки України”.

Свій величезний досвід, свої знання Борис Федорович передає молоді. Тож побажаємо йому оптимізму і творчого натхнення.